

CATALUNYA SOCIAL

Organ d'ACCIO POPULAR

Any XI. Núm. 586

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

22 octubre 1932

Redacció: Portaferrissa, 13 bis
Telèfon 21160 - BARCELONA

PUBLICACIÓ
SETMANAL

Administració: Duran i Bas, 11
Telèfon 17605 - BARCELONA

Per la llibertat d'ensenyament!

En la nostra terra ha estat sempre un dogma polític el de la llibertat individual i el de la llibertat social. Mai el nostre país, aquesta terra catalana tan nostra, no ha estat país d'absolutismes de cap mena. I sempre el principi de la llibertat ha vivificat totes les nostres empreses i ha estat la deu esplendorosa de la nostra prosperitat.

La nostra agricultura ha donat una meravellosa florida de contractes entre propietaris i usuaris a base de llibertat, ja que tots han nascut dins un dret consuetudinari i amb la mínima regulació legal possible. El nostre dret familiar i el successori han voltat sempre entorn del principi de llibertat en l'organització de la família i del patrimoni (llibertat contractual en els Capítols matrimonials, en la designació d'hereu, en la reducció al mínim de les legítimes dels fills, etc.). La indústria, petita si es vol, ha nascut — contra el que comunament diuen els equívocats — a base d'iniciativa privada i lliure, i només quan ha arribat al seu desenrotllament ha estat l'aranzel el que, com arreu del món, ha protegit aquell producte de la lliure iniciativa i del treball lliure. I en matèria de cultura, tot el que som, tenim i representem, a la llibertat ho devem, car no en va la nostra cultura ha estat sempre perseguida pels organismes oficials de l'Estat i ha hagut de néixer i formar-se, no solament allunyada de tota protecció oficial, sinó fins i tot defensant-se contra ella. ¿Quants anys fa que el nostre país oferia a l'Estat unes cattedres lliures i pagades de Dret Català, de Llengua Catalana, d'Història de Catalunya per a la Universitat de Barcelona, que eren refusades pel propi Estat?

Si aquí tenim una cultura; si tenim escoles que ens enorgulleixen; si tenim un nivell pedagògic superior al d'altres terres hispàniques, a la llibertat ho devem i de la lliure iniciativa són filles.

Doncs bé: ¿qui pot concebre, sobretot per a aplicar-lo a Catalunya, aquest mite de l'escola oficial com a escola única i com a monopoli de la cultura i de l'ensenyança? ¿Qui es pot prendre seriosament això de l'escola oficial, quan en la nostra terra aquesta ha constituït sempre l'excepció cultural, el veritable mínim irreductible dins els nostre patrimoni cultural-pedagògic?

I això és el que se'ns vol imposar mitjançant la Constitució actual i això és el que es vol posar en pràctica ara perseguint els Ordes religiosos i substituint la seva tasca pedagògica admirable per una escola oficial, feble, petita, gairebé inexistent fins avui. I a això, veritable mite polític, engany pel poble, nosaltres, ciutadans d'un país lliure, homes de consciència lliure, amics de tota iniciativa privada — ja que aquesta és quasi la raó de la nostra existència com a catalans — no hi podem de cap manera assentir.

La nova llei de Congregacions religioses té per objecte principal treure de la seva mà l'ensenyança, car aquesta funció l'Estat la vol per a ell i se la vol reservar, ¿Déu sap amb quina finalitat, no pas pedagògica, certament! I nosaltres, davant d'aquest absurd, demanem: ¿els 60.000 infants que s'eduquen només en les escoles congregacionistes de Barcelona ciutat i els 600.000 infants que s'eduquen en les altres escoles privades de les Congregacions a Espanya, on s'educaran el dia de demà?

Però encara que l'educació d'aquests infants fos possible en escoles de l'Estat — que no ho és ni ho serà en molts anys, — ¿quin concepte tenim de la llibertat del pare de família i del seu dret indiscutible, i fins ara respectat en tot el món, a formar la consciència dels seus fills segons els principis espirituals més íntims i inatacables? ¿De quan ençà s'ha negat al pare de família el poder donar als seus fills, de la formació dels quals és responsable davant de Déu, l'educació segons el seu ideari i segons la seva consciència?

Però, anem més enllà encara. Suposant que aquests milers d'infants de les escoles congregacionistes reben ara una educació que a l'Estat no li costa cap despesa, ¿a quant pujaran aquelles despeses i d'on les farà sortir l'Estat — sobretot un Estat de pressupost i economia petits com el nostre — el dia en què l'educació de tots aquells infants corri únicament a càrrec d'ell? ¿Quants milions això haurà de representar-li el dia de demà, milions que ara estalvia?

L'escola única — que no sabem encara què vol dir, precisament — és quelcom fracassat arreu del món. I els països més avançats, com Anglaterra, com els Estats Units, com el Canadà, mai no hi han pensat

i mai no han pensat, sobretot, en atacar la primera deu de tota cultura que, ací com allí i allí com ací, és primordialment la iniciativa privada i social. Solament alguns països europeus han intentat de vegades la implantació d'aquest mite. Però ací tenim l'exemple de França que, després de vint anys de feina i treballs, no ha aconseguit pas implantar l'escola única; i en aquestes hores tots tornen, ja desenganyats, d'aquest camí equivocat que ara es proposen seguir els nostres governants.

No fa massa dies que el ministre francès Mr. de Monzie havia de declarar que el Pressupost francès no pot resistir la quantitat inversemblant dedicada a l'ensenyança oficial i que ja es comença a preocupar de reduir-ne despeses, suprimint alguns Instituts i deixant de banda certs ornaments pedagògics que fins ara havia volgut conrear.

¿I en aquest moment és quan nosaltres podem pensar en l'escola única i en la supressió de l'ensenyança privada? Perquè el pla no és acabar solament amb l'ensenyança congregacionista, sinó acabar amb tota ensenyança privada, reduint aquesta funció només a l'Estat.

En un país que té gairebé tots els problemes per a resoldre, com el nostre, i quina pena fa que els nostres governants, només per sectarisme, s'entestinen a seguir camins tan equivocats que no ens han de portar més que a una minva de cultura, a un augment formidable de despeses i a una negació del

dret més sagrat dels pares, com és el de l'educació dels seus fills segons els seus principis i segons la seva consciència!

El Govern no reeixirà en els seus propòsits, és evident. Governos de països més forts i més ben dotats en tots sentits que el nostre no n'han sortit i ja tornen desenganyats d'aquestes vies que no condueixen enlloc. I el nostre, en voldria sortir? Però això no vol dir que nosaltres no hàgim de lluitar amb tot el nostre esforç ciutadà en pro de la llibertat d'ensenyança; primer, per a la defensa d'un dret tan sagrat com aquest en mans dels pares; segon, en nom de la cultura, i tercer, en nom de la llibertat que ha estat sempre el gran impulsor de totes les nostres empreses socials, culturals i econòmiques.

Si com a ciutadans lliures no podem admetre mai el monopoli de l'ensenyança per part de l'Estat, com a cristians la podem admetre menys, i com a catalans hem de repugnar tot allò que minvi la nostra llibertat, base de totes les nostres empreses i de tota la nostra prosperitat.

La lluita per la llibertat de l'escola ha d'ésser la lluita aferrissada del moment present. I no pararem fins a aconseguir que aquesta llibertat ens sigui reconeguda. Contra tota tirania ens hem alçat sempre; contra l'escola única, tirania entre les tiranies, ens alçarem més que mai i amb el braó màxim del nostre pit.

La nostra protesta

Fa un any i mig que hem d'estar protestant continuament. L'alegria de la República no ha aparegut enlloc, i la nostra espiritualitat, que hauria pogut reposar en un règim democràtic ben desitjat per tothom, es troba continuadament malmesa i atacada pels qui volen convertir el règim republicà en règim de capelleta i de sectarisme sense treva.

Quan sembla que les coses s'apaivaguen i tornen un xic a solc i la tranquil·litat apareix en els esperits, llavors una nova fiblada, més dolorosa que les anteriors, ens fa recordar que no hi pot haver pau per a nosaltres, dissortats espanyols! Però el cop d'ara, amb la llei dita de Congregacions, ha estat el més dolorós i el més punyent; no solament pel que la llei és en si mateixa, sinó per la intenció que suposa en aprofitar-la per a ferir l'Església amb una desconsideració i un fel com mai no havia tingut cap altra llei.

Es diu que la llei ve a aplicar l'article 26 de la Constitució. I nosaltres diem que això és fals, car l'article 26 no diu que l'Església hagi d'ésser confiscada en els seus béns de la manera ignominiosa com ho fa aquesta llei.

Els béns de l'Església passen a ésser, de cop i volta, patrimoni de l'Estat. La Constitució, per tant, ha estat conculcada una vegada més. Ni el respecte al mateix text constitucional, confegit en malhora per ells, deté el furor sectari de la gent que governa, i la Constitució, ja prou malmesa, queda un cop més foradada i desconeguda, convertida en una irrisió per a tots.

Havíem vist fins ara prohibir-se la confiscació, i portar-la a cap; donar llibertat a la premsa, i sus-

pendre diaris; negar la possibilitat d'exilar a més de 250 quilòmetres, i portar gent i més gent a Villa Cisneros; manar que els Ajuntaments siguin elegits pel poble, i canviar-los, els que ho eren, per comissions gestores; donar el vot a les dones, i negar-los-lo en les primeres eleccions, etc. I ara, per a completar el quadro, es vol aplicar l'article 26 i, per a començar, es confisquen tots els béns de l'Església i aquesta queda pobra i nua, desposseïda de tot el que tenia i té a títol ben legítim. Pobra Constitució! I no diem pobres de nosaltres perquè les persecucions enforteixen i fan més vigorosa la nostra fe.

Protestem, doncs, amb tota l'ànima contra aquest nou atac als sentiments més pregonos del poble; i contra aquesta nova ferida a la llibertat, dins un règim que vol qualificar-se de liberal. Com de costum, llibertat per ells i la seva ideologia; negació de llibertat per als altres.

Ens fa tristesa aquest nou atac a l'Església i als catòlics. Però ens fa també tristesa, i ben pregona, pensar que en aquesta terra nostra no puguem arribar mai a un règim normal de vida ciutadana, com si no fóssim poble de la civilització occidental.

L'Església i les Congregacions religioses han rebut una nova ferida. Ni a la primera ni a les segones no els estranyarà massa, car damunt d'elles va com a raig de llum, la dita del Mestre: que les ovelles no poden ésser de millor condició que el Pastor. Mai les persecucions no han afeblit l'Església. Però això no vol dir que nosaltres, com a ciutadans d'un país civilitzat, hàgim de protestar, com protestem cordialment, contra aquest nou atac a la llibertat i contra aquesta nova conculcació de la Constitució que suposa la nova llei, precisament.

Crònica del moviment catòlic

La quarta setmana catòlica internacional de Ginebra. — Entorn de les conferències de la Societat de les Nacions se celebren a Ginebra unes setmanes socials catòliques, per iniciativa de Monsenyor Besson, bisbe de Friburg - Lausanne - Ginebra, les quals adquireixen cada dia major ressonància. Els participants a la darrera setmana passaven d'un miler. Els personatges catòlics més destacats de la Societat de les Nacions hi participen i hi parlen les figures més eminents del moviment catòlic actual. En la darrera setmana, clausurada el 10 d'aquest mes, han parlat personatges tan eminents com Hermann Platz, professor de la Universitat de Bonn; el professor Halecki; Mr. Roger Pochon, del Comitè director de l'Associació Pax Romana; Mme. Steenberghe Enghering, presidenta de la Unió Internacional de Lligues femenines; Monsenyor Baupin, ànima d'aquestes Setmanes socials catòliques; Gonzaga de Reynold, professor de la Universitat de Berna, i Ernest Perrier, conseller d'estat de Suïssa i president del Comitè de Desarmament moral a la Conferència mundial de Lausanne. El tema d'aquesta quarta setmana social catòlica era el "Desarmament moral".

A Ginebra tots els corrents ideològics tenien una tribuna lliure, cosa molt diferent del temps en què Voltaire hi volia introduir el teatre; calia, per tant, que l'Església catòlica, única institució que posseeix tota la veritat, tingués la seva tribuna a Ginebra i Monsenyor Besson l'ha trobada molt encertadament en l'organització d'aquestes setmanes internacionals catòliques.

La Setmana social de Montreal. — Al Canadà les activitats dels catòlics són extraordinàries. Ho demostra l'èxit magnífic de la darrera setmana social celebrada a Montreal, en la qual han participat tres arquebisbes, cinc bisbes i dos ministres, molts diputats, la clerecia secular i regular, els dirigents obreristes i els presidents dels sindicats catòlics. El tema de la setmana era l'"Ordre social cristià". I aquest tema no podia ésser més actual i interessant. L'angoixa pel problema provocat per la manca de treball és universal: excés de producció i un consum limitat. Les doctrines ensenyades per S. S. Pius XI en l'encíclica "Quadragesimo anno" han tingut aquí la major ressonància i sembla que obtindran molt aviat resultats pràctics.

Un dia de penitència i d'acció de gràcies. — Cada any, cap a la tardor, els catòlics i els protestants de tot Suïssa practiquen un dia d'oració i de penitència collectives. Aquest pietós costum és anterior a la Reforma protestant i, després d'haver caigut en desús, va ésser reintroduït en 1832. En aquesta diada, que se sol escaure en un diumenge d'octubre, les esglésies catòliques i les protestants s'emplenen de fidels; en les esglésies catòliques s'exposa el Santíssim durant unes deu hores i els fidels practiquen, a la vegada, un dia de dejuni.

Suïssa és encara un dels països que no s'avergonyeixen de confessar públicament la fe. El Consell federal, en adreçar un document a un Consell cantonal, acaba el document recomanant-lo a la pro-

tecció divina, una salutació igual a la que empraven els nostres reis en la documentació medieval. A la vegada Suïssa és el país que té una major honestedat de costums públics i privats.

En l'avinentesa d'aquest dia de penitència i d'acció de gràcies l'episcopat suís adreça una pastoral collectiva als catòlics de la Confederació. Enguany aquesta pastoral versava sobre el tema "El laïcisme, pesta dels temps moderns". El desenfrenament del laïcisme és una conseqüència de les ensenyances dissolvents propagades impunement a la càtedra universitària de l'Europa central i occidental i per moltes publicacions pseudo-científiques que cada dia s'entenen més i més.

Paral·lelament a l'episcopat suís el govern de Lausanne, custodi de tota l'ortodòxia calvinista, ha fet llegir a totes les esglésies del cantó de Vaud, un missatge sobre la necessitat de fortificar les valors espirituals, que acaba magnificant l'esperit d'amor i de sacrifici, l'esperit d'humilitat i l'esperit de l'Evangeli de Jesucrist.

Per això Monsenyor Mermillod escrivia en 1880:

"És un gran espectacle el d'un poble que, comprenent la necessitat d'una pregària nacional, afirma en un dia de regraciament la sobirania de Déu en la vida pública, i en tal manera proclama que Déu és la font de tots els drets, i que la llei eterna és l'únic fonament de la societat."

El Rotary-Club i la maçoneria. — Extreiem d'un article sobre el rotarisme aparegut en la *Kölnische Volks-Zeitung*: "Aquesta institució (el Rotary-Club) és una obra de la maçoneria. Entre les seves finalitats figura una mena de propaganda anticristiana que, a Amèrica, entre altres maneres, s'ha realitzat per mitjà de representacions teatrals, conferències culturals, etc. En aquesta manera d'actuar hi ha el perill que els membres d'aquest club dirigeixin o organitzin semblants empreses."

D'una temporada ençà no llegim en la premsa dretana aquelles notes tan suculents dels nostres rotaris que iniciaven les tasques de llur assemblea amb el cant del "Veni Creator" i les acabaven amb una "Salve" a la Mare de Déu de Montserrat.

Sabem, però, que els rotaris treballen a l'ombra. És de desitjar que els catòlics no es deixaran enganyar pels llops vestits amb pell d'anyell i que, en ser hora, sabran complir amb el seu deure.

El catolicisme a Iugoeslàvia. — En aquest país que compta 14.000.000 d'habitants l'Església catòlica té 20 diòcesis, amb 5.607.212 catòlics. En tot aquest país hi ha 3.810 catòlics i els rectors són 1.922. La diòcesi d'Agram, que és la més gran, compta 1.661.668 catòlics, i la més petita, que és Belgrad, en té 66.000. Durant aquest estiu l'episcopat ha publicat una pastoral enèrgica contra les modes exagerades. Com és sabut, els països de l'Europa oriental conserven encara els antics vestits; la moda, fins ara, era seguida solament per les classes altes de la ciutat. En els darrers temps, però, les modes indecents de l'Europa occidental es propaguen cada dia més, fins i tot entre el poble. L'episcopat catòlic iugoeslau recomana amb gran insistència el retorn a l'antiga indumentària elegant i modesta.

Mèxic

PER J. BLANCH I BOÉS

Amarada de fel la nostra ànima cristiana, torturada cruelment la nostra consciència de creients, adolorida la nostra pensa per la corona d'espines puxoses de les persecucions i els greuges contra la nostra fe, ens obsessiona una evocació tràgica i inesborrable, una evocació devinguda més viva que mai per la força d'un aniversari que no podem oblidar els catòlics espanyols: l'aniversari d'aquella nit tristíssima del 13 al 14 d'octubre de 1931, en què després d'una lluita gegantina aprovaren les Corts Constituents de la República el funest article 26 de la Constitució espanyola.

Sentia sagnar abundantament la ferida llavors obrerta en el nostre pit de catòlics, i anava revivint una per una, fullejant les pàgines del *Diario de Sesiones de las Cortes* aquelles emocions inoblidables, aquelles reaccions vehementíssimes, de joia i de dolor alternativament, que experimentava el meu esperit, segons les vicissituds per què anava travessant la qüestió religiosa; rellegia aquells parlaments pronunciats a la Cambra espanyola i m'emplenava de noble ardiment l'eloqüència irresistible de tants i tants catòlics insignes que defensaren valentament la seva fe, des de l'escó parlamentari, desafiant les ires braolants de les feres sectàries.

I m'encenia de santa indignació en rememorar les vils injúries, les blasfèmies repugnants, les calúmnies grolleres amb què els nostres adversaris, mancats de raonaments, escometien follament els nostres altíssims ideals.

Heus ací que aquest sinistre aniversari va prendre tot seguit un relleu d'actualitat i d'oportunitat, que no per esperat era menys terrible: el Cap del Govern Azàña, anunciava l'íntegre immediat compliment del malaurat article 26 del text constitucional.

I quan, després d'unes setmanes d'involuntari silenci, em proposava de comunicar als meus lectors aquelles impressions copsades, per tal de refermar enèrgicament, davant d'elles, els propòsits heroics que en aquells instants concebérem de defensar amb el més estrenu i implacable esforç la causa de la llibertat religiosa, vénen les noves gravíssimes de Mèxic a suscitar altra vegada un tema obsessionant, al qual dedicarem el present comentari.

* * *

Fem una breu història de la qüestió religiosa a Mèxic. La Constitució dels Estats Units Mexicans contenia preceptes fortament atemptatoris contra els drets sagrats de l'Església i obertament contraris a la llibertat religiosa. Aquests preceptes eren una amenaça espantosa damunt l'Església mexicana. La Santa Seu s'esforçà tothora a allunyar aquest perill, mantenint relacions diplomàtiques amb la República.

Però heus ací que arribà un moment en què tot fou inútil, i mentre els Governos de les nacions civilitzades estipulaven nombrosos concordats i convencions amb la Seu Apostòlica, el Govern mexicà refusà resolutament tot acord amb ella, arribant fins a l'extrem d'expulsar repetidament els representants

del Vaticà i posant en vigor, sense atenuants ni paliatius, sinó contràriament, amb agravants notoris, l'ignominiós article 130 de la Constitució, contra el qual protestà solemnement el Papa en la cèlebre Encíclica *Iniquis afflictisque*, de 18 de novembre de 1926.

Hom promulgà severíssimes sancions contra els infractors de l'esmentat precepte, que autoritzava els Estats mexicans per a determinar el nombre de sacerdots als quals seria permès d'exercir en públic i en privat el seu sagrat ministeri.

Davant una legislació tan opressorament tirànica, l'Episcopat i els fidels protestaren també amb tota fermesa i hom prengué la resolució de suspendre el culte públic en tot el territori nacional. La persecució més inhumana es descabdella amb impetuosa violència, essent portats els Bisbes a l'exili, el Clergat i els seglars catòlics, a la lluita i al martiri; la pràctica de la vida religiosa, l'administració dels Sagraments sols podia realitzar-se i es realitzava amb sublim heroisme i en mig d'innombrables perills.

El Papa estimulava noblement els seus fills caríssims perquè mantinguessin la seva fermesa invicta i demanessin a Déu de fer-los eixir ben prompte victoriosos de la dura prova.

El Pare comú de tots els fidels demanava les oracions del món catòlic per als germans de Mèxic, exhortant a socórrer-los en la contrarietat; insistia prop de tots els Governos amb els quals mantenia relacions diplomàtiques, a fi que es donessin compte de l'anormal i inhumana situació a què tants fidels romanien sotmesos.

Davant d'una actitud talment ferma i generosa, sembla que els governants de Mèxic ablanien el seu rigor i no es resistien a negociar un arranjament.

Altrament, hom considerava els gravíssims mals espirituals que podrien esdevenir-se d'una suspensió indefinida del culte, i per això quan en 1929 el suprem magistrat de Mèxic declarà que no intentava destruir la "identitat de l'Església", ni desconèixer la Jerarquia Eclesiàstica, es va creure oportú de reprendre el culte públic, mitjançant l'establiment d'un *modus vivendi*.

El Govern mexicà, però, no trigà a violar el compromís contret, castigant il·legalment Bisbes, mantenint-los a l'exili i decretant noves deportacions sense dret ni causa; en diverses diòcesis no foren restituïdes les esglésies, ni els seminaris, ni els palaus episcopals i altres edificis eclesiàstics. Foren abandonats els sacerdots i els seglars catòlics a les despietades venjances dels seus enemics i es suscità una vil i abjecta campanya de Premsa contra Déu, la Religió i l'Església, arribant fins als extrems més monstruosos i inconcebibles.

* * *

L'enorme reacció religiosa produïda en el poble mexicà, i que és palesa amb impressionant magnitud en les festes de Nostra Dona de Guadalupe, que tots recordem, ha donat pretext a una nova persecució religiosa, exacerbada amb ocasió dels canvis polítics

esdevinguts recentment en aquell dissortat país.

La fúria sectària es dirigeix principalment: a) contra l'ensenyament religiós a l'escola i la formació cristiana de la joventut; b) contra els sacerdots, i c) contra la Jerarquia eclesiàstica.

L'ensenyament religiós resta prohibit per la llei a les escoles primàries; i no solament això, sinó que en les mateixes es fomenten les propagandes més anticristianes, immorals i subversives. Les ànimes innocents dels pobres infants de Mèxic són les víctimes primeres de l'odi dels perseguidors. Hom intenta inocular-los el verí horriblement corrosiu de la perversió moral i vol mutilar brutalment la seva pensa arrancant-ne la idea de Déu i de la immortalitat.

Sublim missió, heroica missió la dels pares i dels mestres que en mig d'aquesta afrosa tirania de l'Estat docent han sabut fer valer els drets de la Veritat. El Papa no cessa de recomanar que sigui atesa amb tota predilecció i preferència la qüestió escolar i la formació de la joventut la qual hom vol sollar amb la corrupció més abjecta. "Cal — diu Pius XI — evangelitzar els joves, car ells són l'esperança de la Pàtria; i hem de fer-ho especialment amb els de les classes més humils, perquè aquests, també d'una manera especial, són objecte de l'escomesa atea, maçònica i comunista."

La persecució s'adreça contra un element més vital encara dintre l'Església: l'existència del Clergat. La Constitució proclama hipòcritament la llibertat de cultes; però ja hem vist que permet als Estats de la Confederació limitar el nombre de sacerdots.

Doncs bé, una disposició tan iníqua devé més intolerant encara en la pràctica. La limitació de sacerdots no es fa d'acord amb les necessitats religioses i respectant la Jerarquia, com precriu el text constitucional, sinó d'una manera absolutament arbitrària. Veus ací el nombre de capellans que autoritzen alguns estats:

Estat de Michoacan, 1 sacerdot per cada 33.000 fidels; Estat de Chihuahua, 1 sacerdot per cada 45.000 fidels; Estat de Chiapas, 1 sacerdot per cada 60.000 fidels; Estat de Veracruz, 1 sacerdot per cada 100.000 fidels.

Hom posa grans dificultats en la distribució dels Sagraments; clausura seminaris i confisca cases rectorals.

L'atac es dirigeix també contra la Jerarquia, i per tant contra l'essència mateixa de l'Església catòlica. Molts Estats declaren que en concedir permisos per l'exercici del culte no reconeixen cap autoritat eclesiàstica, i sistemàticament neguen l'autorització esmentada als Bisbes i Delegats apostòlics.

L'estat de coses és tan deplorable que el Sobirà Pontífex declara que és, en alguns Estats, semblant a la de Rússia.

* * *

L'actual Govern de Mèxic ha iniciat una nova etapa d'aferrissada lluita antireligiosa. El pretext ha estat la recent Encíclica del Sant Pare sobre la situació lamentable d'aquest poble. Els dirigents de la política confederal s'han esquinçat farisaicament les vestidures, i reproduint l'escena de la Passió han acusat l'Església i els catòlics d'anar contra el Cèsar! I els inhumans victimaris s'han apressat a fer blanc de les seves ires el digníssim Legat del Papa, Monsenyor Ruiz i Flores, el qual ha estat ignomi-

niosament expulsat de Mèxic. Aquesta ofensa gravíssima, aquest ultratge sagnant a tots i cada un dels catòlics del món, en la persona de l'insigne Prelat, no és fruit sinó de la passió sectària, i de cap manera no pot trobar ni la més remota explicació, i menys justificació, en l'Encíclica pontífica.

Contràriament, aquest document, lluny d'incitar a la rebel·lió i a l'incompliment de les lleis, és una mostra més de l'evangèlica suavitat i dolça serenor de l'Església, segura de la seva immortalitat i del diví adjutori del seu Fundador.

El Papa disposa la submissió "material" a la llei, àdhuc essent injusta, i mana que sigui sol·licitat el permís que el Govern exigeix per a exercir el culte. Això, diu, no significa cap acceptació, ni cap col·laboració prestades a la llei, sinó un mal menor que cal tolerar per a evitar irreparables perjudicis que altrament serien causats a les ànimes. Remarca que no en tots els Estats mexicans és igualment intensa la violació dels drets de l'Església i que això requereix una actitud distinta per part dels catòlics.

Per a persuadir els que es mostressin refractaris a observar els preceptes legals, cita l'exemple dels primers cristians, que també demanaven permís per a administrar els Sagraments, a la presó, als màrtirs. Exhorta els Bisbes a què instrueixin diligentment en aquesta doctrina als seus fidels, i fins commina amb la nota de desobediència i obstinació el qui es resisteixi a acatar aquestes normes pontífiques.

Remarca, però, ben clarament, amb esperit de cristiana llibertat, victoriosa damunt tots els despotismes i totes les autocràcies cesaristes, que complimentar externament la llei no vol dir pas admetre-la com a bona. De cap manera; les lleis de què parlem "són certament impies i iníquies, per tot allò que impia i iníquament substreuen als drets de Déu i de l'Església en el govern de les ànimes". I per això el Vicari de Crist prescriu a l'Episcopat i als fidels que renovin incessantment els seus clams contra preceptes tan injustos, i Ell mateix, solemnisssimament, torna a fer palesa la seva alta protesta "*davant la faç de tot el món i, d'una manera particular, davant els Governos de totes les nacions*, per tal que es captinguin de què la persecució de Mèxic, a més d'una ofensa a Déu, a l'Església i a la consciència d'un poble catòlic, és també un incentiu a la subversió social a la qual es dirigeixen les associacions dels sense Déu".

Nosaltres, catòlics, seguidors del Crist, cridats ben aviat a confessar la nostra fe davant dels perseguidors, fem-nos nostra aquesta alta protesta del Papa i identifiquem-nos amb els seus sentiments inspirats per la dissort dels nostres germans de Mèxic. I preparant el nostre esperit per la lluita que s'apropa, confortem-nos amb els divinals auxilis que el Pare comú recomana als catòlics mexicans, i units estretament amb ells en indestructible solidaritat de dolors i d'angoixes, abrandem en el nostre cor la flama de la pietat, sovintegem més i més la recepció dels Sagraments, endinsem-nos en les sublimes consolacions inefables de l'oració, fomentem intensament la instrucció religiosa sobretot en els infants i en els joves, desenvolupem amb zel veritable totes les múltiples activitats de l'Acció Catòlica — mitjà eficaç i necessari com ho demostra l'experiència de les modernes persecucions — i disposem-nos serenament a donar testimoni de la Veritat, com el donaren els primitius cristians damunt l'arena del Circ.

A propòsit d'un article tendenciós

L'ensenyament religiós

PER J. CIVERA I SORMANI

Lluís Bello, qui fou aclamat com un heroi pels carrers de Barcelona, amb motiu de l'aprovació de l'Estatut de Catalunya, és un dels maçons més anticristians d'Espanya. Amb el canvi de règim, hem tingut la dissort que s'encimbellessin els homes més sectaris dels partits esquerrans. Hom diria que la preocupació cabdal d'aquests homes, no és la consolidació de la República, sinó l'extermini de la Religió catòlica. S'han proposat fer desaparèixer fins els darrers vestigis de la civilització cristiana. ¿Com volen que els catòlics simpatitzem amb els homes que governen, si ens tracten amb tan poca consideració i respecte? Si no admeten la intromissió de l'Església en els afers de caràcter civil, ¿per què ells s'atreveixen a immiscuir-se en els assumptes en la solució dels quals únicament té competència l'autoritat eclesiàstica? El Govern segueix un camí que no és pas el més escaient per aconseguir la purificació dels esperits. Hem de veure que els sectaris, o millor dit, la maçoneria que avui exerceix una gran influència en tots els organismes oficials, no s'haurà fet la illusió — seria un excés d'optimisme, — que els catòlics davant la seva brutal escomesa ens declarem vençuts. Els catòlics estem disposats a posar totes les nostres energies i totes les nostres activitats al servei de l'Església.

Si quan es dissolguin les Corts constituents, i es convoquin noves eleccions, els catòlics formem un front únic, els sectaris s'adonaran que constituïm una força. Els catòlics volem pau, però la maçoneria s'en testa a fer esclatar la guerra.

Lluís Bello, ha publicat un article damunt les planes d'un diari de Madrid, en el qual posa de manifest l'odi que professa a la Religió catòlica. Comentant el projecte de llei sobre les Confessions i Congregacions religioses, insinua la possibilitat que el Govern s'incauti d'alguns col·legis religiosos. El dit projecte no parla d'incautacions, però ell llança la idea perquè la recullin els sectaris. "Quedarán cerrados, diu, los colegios de religiosos i religiosas. En algunos — el Gobierno lo dirá a su tiempo, — podrá organizarse *interinamente* la enseñanza del Estado." Quina manera més fina d'invitar al Govern a incautar-se dels col·legis de religiosos. Els maçons són molt hàbils, però hom els veu de seguida l'orella. El senyor Bello, segueix dient: "Habrà colegios cerrados definitivamente. *Clases perdidas*. Un número mayor o menor de alumnos sin enseñanza. En esto hemos de pensar desde ahora." El senyor Bello, que és tan bona persona, vol que el Govern s'aprofiti de les *clases perdidas*.

Els sectaris temen que els catòlics es llancin a la creació d'escoles confessionals. El senyor Bello, dona el crit d'alerta; i perquè els qui no creuen en les excel·lències de l'escola laica, no puguin sostenir cap centre docent de caràcter religiós, recomana als partidaris del laïcisme, que són els que neguen l'existència de Déu perquè els fa nosa, que facin un gran esforç per aconseguir que l'Estat pugui organitzar

els seus serveis d'ensenyament "en forma tal que no deba acudir a suplirlos ninguna institución de carácter público ni privado."

El senyor Bello, com tots els sectaris, creu que els infants pertanyen a l'Estat i no als pares. Ara digueu-me: ¿qui pot oposar-se que un pare catòlic doni una educació cristiana als seus fills? Si el senyor Bello, posem per cas, es considera amb el dret de donar una educació als seus fills d'acord amb la seva ideologia, ¿perquè no ha de reconèixer el mateix dret als pares catòlics?

El senyor Bello, no està satisfet del projecte de llei sobre les Congregacions religioses que es discutirà al Parlament, perquè quan la Constitució disposa el laïcisme es refereix a l'ensenyament de l'Estat i no aclareix quin ha d'ésser el caràcter de la instrucció que rebran els espanyols en els col·legis particulars. El senyor Bello, voldria, naturalment, que els catòlics no poguessin crear escoles confessionals, i que fos obligatori pertànyer en les lògies maçòniques. És clar que aquest és l'ideal dels laïcistes, però no s'atreveixen a prohibir les escoles confessionals creades pels particulars, perquè es posarien al nivell dels bolxevics russos.

No mancaran escoles confessionals al nostre país, però cal també que pensem en els nois pobres. No fa molt de temps, d'aquestes planes estant, vàrem posar de manifest la necessitat de crear i sostenir escoles per a les classes humils; però volem insistir perquè la creació de les dites escoles té una gran transcendència.

Els nois de les famílies benestants, seguiran rebent una instrucció religiosa perquè es crearan escoles destinades a ells; i en canvi, els fills de les classes humils no tindran altre recurs que assistir a les escoles laïques. ¿Què ha de fer un pare cristià si no té possibilitats per allunyar els seus fills de les escoles els professors de les quals tenen la consigna de descristianitzar els nois? ¿Ha de permetre que siguin analfabets? ¿No creieu que hem de pensar en aquests pares i que no podem deixar abandonats els fills de les famílies obreres?

Potser en aquests moments de lluita que cal aconseguir la unió de tots els cristians, no escauen els blasmes ni les paraules feridores, però deixeu-me remarcar un fet que indubtablement ens ha portat a l'actual estat de coses. ¿Per què el poble ens és hostil i esguarda amb menyspreu les manifestacions de l'espiritualitat cristiana? Diguem-ho sense eufemismes: perquè el teníem abandonat. Si no hem sabut educar-lo cristianament, ¿què té d'estrany que ens abandoni en aquests moments de prova? Els pobres han passat davant els grans pensionats i davant les grans escoles, i han trobat tancades les portes. Els nostres pares saben el que els ha costat donar-nos una educació cristiana. Els qui no han tingut diners per assistir als grans col·legis, s'han vist obligats a franquejar la porta de les escoles sòrdides. Les nostres escoles gratuïtes, parlem en general, constituei-

xen una vergonya i un oprobí. Brutes, mal ventilades, material deficient i mestres mal retribuïts. Els nois pobres s'han adonat que els fills dels rics disposaven d'escoles magnífiques, emplaçades enmig de jardins, i han sentit la fiblada de la gelosia.

Si abandonem els nois pobres, els catòlics esdevindran una casta privilegiada. Les idees estaran d'acord amb la indumentària. Un home pobre forçosament haurà d'ésser un indiferent o bé un descregut. Els pobres també tenen ànima, i han nascut igualment que nosaltres per anar al cel.

Si en aquests moments seguim reclosos dins la

penombra de la llar, i no ens llancem al carrer per a posar-nos en contacte amb el poble, és que no tenim ànima d'apòstol. No hem de tancar portes i finestres, sinó que les hem d'obrir de bat a bat per a saber què passa al defora. Els qui tenen el cor eixarreit i no estimen el bon Déu, enteneu-ho bé, és perquè no el coneixen. Hem de fer un esforç perquè la llum de Crist penetri dins de les llars dels qui no l'estimen. No oblideu — ho hem dit mantes vegades — que no vencen els inactius i els abúlics, sinó els qui saben lluitar amb coratge i ardidesa.

Oficina romànica

(Secció de llengua literària)

CONSULTES

Cons. 76. — ¿Es pot admetre el verb *endur* d'aquesta dita: *se'l va endur fermat amb una cordeta*? — P. M.

Resp. — 1. L'adverbi de lloc *en* afegit al verb *portar* dona *emportar*, amb una matisació característica corresponent al castellà *llevarse*, diferent de *traer* i de *llevar* senzill:

1. *Porta'm el llibre* — Tráeme el libro
2. *Porta-me'l a l'armari* — Llévame lo al armario.
3. *Emporta-te'l* — Llévatelo.

La mateixa resultant dona *en* afegit al verb *dur*:

1. *Duu-me el llibre* — Tráeme el libro
2. *Duu-me'l a l'armari* — Llévame lo al armario
3. *Enduu-te'l* — Llévatelo

També amb el verb *tornar* dona *en* una matisació diferent.

1. *Torna'm el llibre* — Devuélveme el libro
2. *Torna-me'l a l'armari* — Vuélvemelo al armario
3. *Entorna-te'l* — Llévatelo otra vez.

Això sol demostra que en català els tres verbs *portar*, *dur* i *tornar* tenen per un igual un compost corresponent: *emportar*, *endur* i *entornar*, encara que alguns diccionaris només registrin *emportar* i es deixin intencionadament o per descuit *endur* i *entornar*. L'exemple proposat pel consultant comporta amb igual dret aquestes tres redaccions:

Se'l va emportar fermat amb una cordeta
Se'l va endur fermat amb una cordeta
Se'l va entornar fermat amb una cordeta.

2. Confirma l'existència d'aquests tres verbs la col·locació del component *en* en els temps compostos:

1. *N'he portats quatre*
N'he duts quatre
N'he tornats quatre
2. *Me'ls he emportat tots*
Me'ls he endut tots
Me'ls he entornat tots

En 1 *l'en* del començament és un pronom partitiu independent del verb, i per això va davant de l'auxiliar *he*; en 2 *en*, originàriament un adverbi locatiu, ja s'és fos amb el verb, i així va darrera de l'auxiliar i enganxat amb el participi, fent: *emportat*, *endut*, *entornat*. Fonent totes dues construccions resulta:

1. *Me n'he emportat sis*
Me n'he endut quatre
Me n'he entornat tres

I passant-ho a temps simple:

Me n'emporto sis
Me n'enduc quatre
Me n'entorno res.

Qui no volgués considerar *endur* i *entornar* com verbs compostos, igual que *emportar*, hauria de fer contra tota lògica:

Me n'emporto sis
Me ne'n duc quatre
Me ne'n torno tres

Ara si per esquivar l'encontre de *ne'n* suprimíem l'adverbi, resultaria: *me'n duc quatre*, *me'n torno tres*, que no correspondrien a *me n'emporto sis*, sinó a *me'n porto sis*, és a dir, *vinc amb sis per mi*, que és tot una altra cosa que *me'n vaig amb sis*. Vet aquí un altre exemple que demostra la necessitat del verb compost *endur*:

1. Et duc aquest llibre i demà te'n duré un altre
2. M'enduc aquest llibre i demà me n'enduré un altre
3. M'he dut aquest llibre i demà me'n duré un altre

L'antítesi de sentit entre 1 i 2 és evident, perquè en 1 es tracta de venir i en 2 d'anarse'n amb un llibre. Rebutjant el compost *endur*, l'exemple 2 resulta convertit en 3, que té el mateix sentit d'1.

3. A més de *entornar-se* i *entornar-se'n* formats de *tornar* amb l'adverbi locatiu *en*, hi ha *entornar* i *entornar-se* derivats d'INTORNARE: *entorna els finestrans*, *la roba mullada s'entorna*. Però això no és cap inconvenient: el context fa clar el sentit:

Torna'm l'arròs — *Torna'n la meitat*
 El millor que pots fer és *tornar-te'n* a casa ben aviat.
 Si vas a veure els bojos, mira que no te'n tornis. *Entorna-te'n* desseguit. (*Torna-te'n* voldria dir *fes-te'n*)
Entorna'n un de finestró
 Mira que no se t'entorni la roba.
 Aquest gatet se t'entornarà amb la gata.
 Mira que se te n'entornarà.
 Quan vénen se n'entornen desseguit
Entorna-te'ls tots, que no m'agraden
 Ves ara, *tornar-te'n* a carregar tants.

El Secretari de Redacció de l'O. R.

El contribuent està afeixugat per càrregues i més càrregues tributàries. I per alleugerir-lo, l'Estat vol ara substituir l'ensenyança dels Ordes religiosos per una altra d'oficial que haurà de pagar el contribuent amb un gavadal de milions.

La trinxera de la llibertat

PER R. RUCABADO

La vigília de llegir-se al Congrés el Projecte de Llei de Confessions i Congregacions religioses, grups d'individus, molts d'ells amb arma a la butxaca o a la mà, recorrien les fàbriques tèxtils de Barcelona fent parar el treball, i hom perd el compte de les vegades que la vaga general, semigeneral o general d'un ram ha fet patent l'opressió en què viuen els obrers del nostre país, la dignitat, la independència i el pa dels quals estan a la mercè dels aventurers que justifiquen la definició dels sindicats com entitats defensores no dels drets de l'obrer, sinó dels drets del vividor i del pistoler. De defensar uns pistolers es tractava, i la massa obrera de Barcelona hagué de suportar la violència i la vergonya d'aparèixer solidària d'uns presos que havien estat detinguts per sospites d'haver tingut part en l'escandalós robatori i atracament a la fàbrica Batlló, i aquesta confusió mai aclarida entre sindicalista i pistoler, entre home d'acció directa i atracador, sense que mai es pugui saber on acaba l'un i on comença l'altre, és el signe terrible de l'abolició de la llibertat a la classe obrera des de vint anys ençà i cada dia amb major tirania i amb major oprobi.

I les entitats que tenen per objecte mantenir en aquesta esclavitud l'obrer, tots els obrers, sense poder escapar-ne ni un, tots els obrers de tots els oficis, fer-se mestresses del treball i del pa d'ells i de llurs cases, parar el treball d'aquests obrers i de tothom, amb pretext o sense, i detenir la vida i el moviment d'una ciutat, d'una regió, del país sencer si podien, entitats que comencen per armar els seus adeptes amb armes clandestines i mortíferes, pistoles i bombes, que funcionen seguidament sense parar, regant de sang d'altres obrers, d'agents d'autoritat i de terceres persones, prop de vint anys sense treva, aquestes entitats no tenen cap article 26 de la Constitució que les declari incompatibles amb l'Estat organitzat i que prohibeixi llur existència per motius de salut pública, de pau i de tranquil·litat general.

Totes les amenaces, les ires, les gelosies, l'enveja i la guerra dura de l'Estat van per l'Església, que no té bombes ni pistoles. No és que l'Estat no reprimeixi momentàniament i superficialment les agressions, els tumults, que no empresoni i que per cert temps no clausuri els sindicats. Jo vull dir que no hi ha en la Constitució de l'Estat un capítol contra aquestes entitats, que les declari *a priori* fora de la llei, prohibint-les l'existència i l'activitat, amb radical eliminació, com l'amenaça i facultat que l'Estat s'atorga contra les ordes religioses "que pertorbin la seguretat nacional".

Contrastant amb l'entronització d'aquesta associació moderna professional, de l'imperi de la qual ningú no escapa, l'acció violenta i coercitiva de la qual, sempre amb els últims arguments a la mà, s'estén a la vida sencera del país per a deturar-la i desballestar-la, interrompre i ensorrar-la si pot, l'Església és el resum de les actuacions pacífiques. Associació pacífica, finalitats pacífiques, procediments temperats, i sempre la pau en les seves paraules i en el seu esperit, en les seves ensenyances i en les

seves pràctiques, en les seves escoles i en els seus ministres, sempre fonamentada en la lliure adhesió i lliure voluntat. "Jo no he entrat mai en cap església"; "jo no vaig a missa" diuen els anticlericals, i amb aquestes paraules donen testimoni de la llibertat que tenen envers l'Església. Quins obrers poden dir: "jo no sóc del sindicat, jo no he tingut mai carnet de sindicat"? Llegeixo a un recent llibre anticlerical una sentència contra les ordes religioses que es resumeix en una sola paraula: "*vampirismo*". Aquest terme pel·liculosc vol dir, en llengua d'ells, xuclar els diners, i trista gràcia té d'emprar aquesta frase al davant d'una apologia d'En Ferrer Guardia, al qual no tenen els seus addictes per culpable d'haver *expropiat* mitjançant les arts que no poden amagar les biografies, els béns de Leopoldina Bonnard i gran part dels d'Ernestina Meunier. La circulació de cabals per les obres de caritat de l'Església, obra de caritat tota ella, en la integritat del seu volum social, és el fruit de la llibertat que és l'ambient del seu viure. ¿Qui li ha donat res forçat i sota coacció física com l'Estat i els sindicats exigeixen? ¿A qui s'obliga, a qui aliè als seus rengles voluntaris s'obliga a la dàdiva i a l'almoina? I als seus fills i adeptes, ¿no és la bona voluntat, la generosa comprensió, la "gràcia de caritat" l'únic estimulant que ella promou quan capta?

No és pas de l'Església l'exigència i l'amenaça, i menys pels seus estranys. Per tradició, per dret se subvenia l'Església a si mateixa, vivint de la caritat dels propis i no dels enemics i els adversaris, i fou l'Estat que, arrabassant-li el patrimoni i suplint-lo amb magre pressupost nacional, donà lloc al sofisma mitinesc que feia als laïcistes protestar d'haver de subvenir per via dels tributs legals, a les necessitats eclesiàstiques. Capgirat el sofisma, amb la separació, els catòlics hem de subvenir les molt més exigents necessitats laïques, i així i tot hi passariem, si se'ns deixés la llibertat de subvenir a *més a més* els instituts religiosos del nostre grat, però els laics no ho volen!

"Qui vulgui monges que se les pagui", cridava entre blasfèmies Samblancat, l'energumen, a tots els mítings pre-electoral. Amb aquest mot d'ordre es féu la separació d'Estat i Església i s'abolí el pressupost de Culte i Clerecia. Però el segon crit dels laïcistes triomfants ha estat: "fora monges, ni pagant-les els catòlics!" Ni pagant, lliurement, no podem els catòlics tenir jesuïtes ni monges ni ordes religioses de cap mena que ensenyin els nostres fills!

Els protestants, els jueus, els anarquistes capgiradors del món podran tenir, lliurement escollides i per ells pagades, escoles per als seus fills, i no s'oposa la Constitució de l'Estat a què retorni l'Escola Moderna d'En Ferrer Guardia els mestres de la qual ensenyaven als nois la revolució, preparaven complots i tiraven bombes. Sols els pares catòlics són privats d'ensenyar als seus fills amb mestres catòlics de llur elecció lliure i preferència. I compte, que ja trona l'amenaça per més ençà de l'escola congregacionista: per l'escola privada!

L'Església, tota l'Església és fruit de llibertat, secular creació de llibertat i pau. La seva glòria és el bastir, i edificar el seu terme constant: edificis, temples i consciències. Edificis, institucions, temples, asils, escoles, convents, hospitals, culte i arts del culte. Tot és en ella creació, erecció, constitució. Tot és en ella pau, parsimònia, el treball incessant i pacífic fill de la llibertat. La pau de les catedrals, la pau dels claustres, la pau de les ermites, la pau de les campanes, fins a la pau dels horts rectorals, del modest "hort del rector", digne en la seva humilitat que el legislador laïc l'hagi anomenat entre els béns de primer terme proposats a l'expoliació de l'Estat.

Aquesta llibertat que de l'Església raja com aigua de la font, aquesta llibertat pacífica i pacificadora, llibertat constructiva i edificadora, d'eficàcia social tan formidable que jo crec que si l'Església pogués governar el món desapareixarien els vint-i-cinc milions d'obriers parats, perquè per tots tindria feina (l'arquebisbe de París fa construir actualment seixanta esglésies a la capital de França) aquesta llibertat, que l'Església retorna en florida d'obres i d'art i d'edificacions de tota mena i d'institucions de caritat i de ciència a bé del poble i de la pàtria, aquesta llibertat és, com l'almoïna, un bé exterior, i essent l'Església la mestra del món, li ha d'ésser donada com d'almoïna. El poder exterior, el poder civil, es fa amo d'aquesta llibertat, i quan nega la llibertat de l'Església, nega i apaga el sol de cada dia.

La llibertat de l'Església és com el pa de cada dia, el fruit d'un miracle, el fruit d'una gràcia especial de la Providència, fruit sobrenatural. Pel seu pes natural, el món, aquest món, enciclopèdia de les passions i dels instints i les malícies i vanitats mobilitzades, ofegaria l'Església, i la matèria, divinitat única dels cecs, estroncaria l'esperit amb el retorn mortal dels paganismes, com aquelles invasions de gèl·lers boreals que envairen l'Europa prehistòrica segons contenen els geòlegs. L'home pecador, l'home de món, fill del món, és advers a l'Església, per reciprocitat de sentiments. Quan l'home de món, fred, hostil, despectiu envers l'Església, es mobilitza, quan reclama Satan, "el príncep d'aquest món" segons paraula de l'Evangeli, el seu imperi sobre el món, llavors l'Església és combatuda, expoliada i perseguida. Si no fos Jesucrist, que el vencé per endavant: "ego vinci mundum", ¿qui resistir podria l'empenta de tots els poders visibles del món congriats contra l'Església cristiana?

Cal demanar a Crist el miracle de la llibertat de la seva Església. Tot es congria contra ella, a les Espanyes, en aquesta hora política d'enemistat i espoli, i davalla aquell sol de llibertat cap a un ràpid crepuscle. No ens deixeu a la fosca, Senyor, i si és possible, que passi de nosaltres aquest calze. No per nosaltres, altra vegada ho demanem, no pels que ja us sabem i us coneixem, i sentim el coratge d'abandonar-nos tots a dins de Vós mateix. Sinó pels nostres fills, pels petits que encara amb prou feines us saben i poc encara us coneixen i per tants que en neixen ara i neixeran que ja no us podran veure, en la nit laica. Per ells pietat, i per amor a Vós no els priveu de Vostra gràcia.

La gràcia de llibertat, a Vós, Senyor, amo de les destinacions humanes, us demanem per l'Església d'Espanya, per les esglésies del territori de la República. Ara, i que pocs soldats!, hauran de defen-

sar al Parlament, a l'última trinxera, en la darrera defensiva, aquesta santa llibertat. És hora d'oració, hora de cendra i penitència. Que tothom estigui d'esperit prop del grapat de defensors. Que vibri i visqui tothom la gravetat de les hores. I en les esglésies i en les llars i en els cors es resi, amb l'ànsia als ulls i encesa de ciris, el Trisagi de la tempesta.

* * *

Contra el Projecte de Llei de Confessions i Congregacions religioses

Telefonema

Alvaro de Albornoz, Ministro Justicia. Madrid

Como ciudadano y como hombre de alma racional antes que ciudadano siéntome herido en profundo corazón y conciencia Proyecto Ley Confesiones y Congregaciones religiosas. Después de lectura preámbulo y articulado débese borrar de léxico español la palabra *sagrado*, pues nada quedará ya cubierto por este concepto. No habrá ya *sagrado* conciencia ni templo ni vasos ni altares ni culto que sean preservados por aquel título superior de propiedad que todos los pueblos todas las épocas han reconocido como intangible y que llámase propiedad religiosa.

Pero como alma y corazón de los hombres no pueden ser poseídos e inventariados como propiedad pública nacional, seguirá latiendo el sentimiento religioso en viva entraña de libertad individual, y al ver despojado el fruto de esta libertad producto secular de un espíritu no muerto sino viviente que se da al exterior en culto y en objetos y edificios al culto consagrados, producirá dolorosa violencia cuyo tormento sobrecoje ya a millones españoles nacidos y adheridos confesión católica dolor irá creciendo en potencial a medida que acérscase realidad intención confiscadora.

Sentimiento religioso no puede liquidarse. No pueden liquidarse fe esperanza depósito virtudes garantía dignidad individuo siéntese llamado alta destinación vida eterna.

Para la liquidación absoluta pasado histórico religioso católico español sería necesario exterminio cruyentes españoles, y esto no puede entrar en planes ni en posibilidades físicas de la más cruel revolución.

No puede liquidarse religión católica que es universal, abraza todas naciones, triunfante en unas, perseguida en otras, alternando ritmo paz y adversidad probando la indestructible palabra de Cristo, su fundador y nuestra luz. El tomó posesión de la humanidad mucho antes que sus enemigos y es más fuerte que todos.

En cuanto prohibición enseñanza órdenes religiosas bajo régimen por finísima ironía llamado de libertad, sabroso contraste ancha licencia conseguida por propagandistas doctrinas inhumanas y aberraciones desde anarquismo nihilista hasta desnudismo integral, trátase especial agresión contra Evangelio Cristo que enséñase y practicase por religiosos con especial espíritu perfección.

Conste por tanto ante vucencia vehemente protesta ciudadano modesto y honrado suscribe, católico fiel, trabajador y padre de familia.

Ramón Rucabado

Barcelona 17 octubre de 1932

Carnet setmanal

Davant les eleccions. — És evident la desfeta de l'Esquerra de Catalunya. La seva gestió política i administrativa ha estat tan desencertada i tan lluny de tot seny català que l'opinió considera avui l'Esquerra com quelcom perjudicial als drets i als interessos catalans. La pujada del partit d'Esquerra fou ràpida; però la seva enfonsada ho serà així mateix i es mostra ja pertot arreu la simptomatologia de la seva descomposició.

No ens fem, però, masses il·lusions, encara. L'Esquerra té ressorts electorals importantíssims, com els que dona sempre l'exercici del comandament. I en aquest sentit el nostre optimisme no pot ésser excessiu. L'Esquerra perd i perdrà més ràpidament encara si ha de seguir governant. És un partit de gent sense capacitat ni preparació de cap mena; i la seva enfonsada serà ràpida, ho és ja. Però per a les pròximes eleccions té encara reserves de molta importància.

Davant d'ella, doncs, què cal fer? ¿Quina posició han d'adoptar les dretes? No fa gaires dies que En Serra i Moret confessava a un periòdic de Madrid aquesta baixada de l'Esquerra; però es refiava del pitjor estat de les dretes en el sentit de la divisió d'aquestes.

I tant en un punt com en l'altre, tenia raó En Serra i Moret. L'Esquerra perd terreny molt de pressa; però les dretes, si es mostren dividides, no li podran donar la batalla decisiva que tots els bons catalans desitjariem.

És evident que, en aquest moment, i per raons polítiques que no poden escapar a la previsió de ningú, no totes les dretes poden presentar-se en abraçada comú i constituent candidatura única. Ço que valdria per a sumar vots per un cantó, valdria per a restar-los per un altre. Hi ha necessitat, doncs, d'estendre la intelligència en tot el camp possible de la dreta. Però també és evident que, no podent aquest camp de la dreta abastar totes les manifestacions, hi ha agrupaments que han de suportar, de moment, el sacrifici de restar a casa com a tals agrupaments i deixar el camp lliure a la responsabilitat dels altres.

El sacrifici ha d'ésser la primera llei de tot partit com de tot home polític de dreta. I quan aquest sacrifici és necessari, els homes de la dreta l'han de fer tot seguit davant els ideals que han de defensar per damunt de totes les coses.

¿Hi haurà el seny i el sentit polític necessaris per arribar a aquesta conclusió? Cal que hi siguin, car tots plegats hauríem de queixar-nos el dia de demà de no haver aprofitat les circumstàncies actuals que no es poden presentar per nosaltres sota un millor aspecte del en què se'ns presenten.

Així ho esperem i així cal que sigui. El contrari, tant valdria com carregar amb responsabilitats de desfetes que a tots ens haurien de dordre profundament i que haurien de resultar tristíssimes per a la més santa de les causes que nosaltres, tots plegats, hem de defensar.

Aquell que hagi de resultar sacrificat, que ho sigui. Però tampoc que cap partit no vulgui per a ell exclusivament l'honor i la glòria de combatre els enemics comuns de Déu i de Catalunya en aquesta hora decisiva. L'egoisme que podria representar el no sacrificar-se vindria neutralitzat per aquest altre egoisme que representaria sacrificar els alts interessos socials als petits interessos de partit.

Esperit ample i generós és ço que s'imposa i que cal que triomfi de seguida.

Els nostres Ajuntaments, seran substituïts? — Ens referim als Ajuntaments que en el seu dia foren designats per l'article 29 de la llei electoral. Segons la nova llei aprovada per unes Corts que es diuen democràtiques i dins un règim democràtic, els Ajuntaments d'aquesta mena han d'ésser dissolts i canviada la seva gent per unes Comissions gestores. Per què? Perquè la seva ideologia, es diu, no respon a la ideologia que convé a la República.

No ho trobem pas massa democràtic, això: és evident. Però donat que la llei és ja una realitat, nosaltres demanem: ¿Els Ajuntaments elegits per l'article 29 a Catalunya, han d'ésser també canviats? Perquè, segons les nostres notícies, trobant-se vigent l'Estatut des del dia 5 d'octubre, tot el referent a règim municipal i local depèn únicament i exclusivament de la Generalitat, sense que les Corts ni els Poders de Madrid hi tinguin res a veure. Precisament és una de les poques qüestions en què la Generalitat va arribar a tenir una amplíssima i total autonomia: la referent a règim local.

Si és així, doncs, mentre l'acord d'aquestes substitucions no vingui de la Generalitat, ¿pot una llei aprovada per les Corts espanyoles tenir alguna influència en els Ajuntaments de la nostra terra? És evident que no; i nosaltres, com a catalans enamorats de l'autonomia, per petita que sigui, esperem que la Generalitat es posarà en el seu lloc i sabrà defensar les seves prerrogatives en un dels pocs punts en què li han estat atribuïdes plenament. Si així no fos, si s'hagués de començar per claudicacions semblants, ¿quina impressió tindria el nostre poble d'aquesta autonomia segons l'Estatut?

Es dirà, tal vegada, que no hi pot haver exercici d'atribucions abans que estiguin nomenades les Comissions Mixtes que senyala l'Estatut. Però tingui's en compte, també, que aquesta delimitació d'atribucions és necessària en les matèries de les quals ha restat part al Poder Central i part al Poder regional; però no és necessària en les matèries atribuïdes, únicament i exclusivament, al segon. I entre aquelles es troba tot el referent a Ajuntaments i vida local en general.

Abans de fer les vostres INVERSIONS EN VALORS consulteu les seves garanties, característiques i perspectives

L. GOMIS

Corredor de Canvi i Borsa

Fontanella, 15 - Barcelona

SERVEI GRATUIT D'INFORMACIO SOBRE TOTA CLASSE DE VALORS

Si la nova llei es vol, per tant, aplicar a Catalunya, suposem que la gent directora de la Generalitat tindrà la força de voluntat i l'assistència d'opinió favorable per impedir-ho, donant així el primer exemple d'intervenció en defensa de la nostra llibertat.

A no ésser que també aquesta llei interessés a la política dels dirigents de la Generalitat, que abans que tot són esquerrans! Però no podem creure que a aquestes minúscules conveniències sacrificuessin els més alts interessos de Catalunya! De totes maneres, qui sap, qui sap...

El nou pressupost de l'Estat. — El Ministre de Finances, senyor Jaume Carner, ha donat lectura del seu Pressupost per a l'any econòmic de 1933. Tothom esperava una obra nova de la República en la vida econòmica de l'Estat. Hom havia convingut que els impostos i la tributació eren injustos, ineficaces, que no donaven el rendiment que caldria, etc. I era d'esperar que noves bases de tributació vindrien a transfigurar el Pressupost de l'Estat d'acord amb totes aquelles crítiques que tant han sovintejat, i amb molta justícia i raó.

Doncs, res de tot això. En Carner, que l'any passat va reduir tota la seva tasca a augmentar els tipus de tributació de les bases anteriors, amb la qual cosa es feien encara més injustos, ara s'ha limitat a adoptar les pròpies bases i a deixar-les amb els recàrrecs que s'imposaven com a transitoris per a l'any passat. Com sempre!

Únicament, per a il·lusionar els qui no saben llegir, ha començat un assaig d'imposició sobre les rendes, amb tanta timidesa, amb tanta manca d'esperit científic, que només pot tenir la reforma un caire demagògic, i prou. No esperàvem això, certament. Ni els funcionaris han estat reduïts (al contrari, en certs Ministeris han crescut en proporcions inversemblants); ni les despeses han sofert disminució (excepte en les pertocants a Culte i Clerecia, infringint la paraula solemnement donada de sostenir-les per dos anys); ni cap impost nou, excepte l'aparença de l'esmentat sobre la renda, ha sofert modificació remarcable.

On és el talent financer del nostre Carner? ¿En què es nota el seu pas pel Ministeri de Finances si no és amb una repetició dels vicis, dels llocs comuns de tots els seus antecessors? Únicament el senyor Prieto ha tret bona partida de consignacions per a obres públiques, cosa que no censurem pas, si aquestes són aplicades amb esperit de justícia. Però, aquests socialistes, ens fan tanta por en matèria dels clàssics enxufaments!...

El Pressupost per a 1933 no és ni una bona obra de mestressa de casa seva, com ho fou en aquest sentit el de 1932. No direm que això no hagués estat un xic interessant. Però la renovació portada a tantes coses ¿per què havia de quedar aquí reduïda a una reproducció dels vicis i les caigudes anteriors?

No podem felicitar el senyor Carner en aquest punt. No ens enorgulleix, certament, ni com a financer ni com a ministre català.

Per altra banda, el senyor Carner presenta un nou pla de creació de Deute de l'Estat. I això vol dir que el Pressupost resta desnivellat i que si s'anivella és mitjançant la creació de Deutes, és a dir, demanant diners a préstec, com si encara no fos prou gran el volum del Deute de l'Estat espanyol!

Augmentar els tipus de les contribucions; fer cré-

xer el Deute en cinc-cents milions de pessetes, etc., creiem que no són pas recursos fins ara inòits en les nostres latituds; al contrari, són recursos ben vulgars i ben a l'abast de totes les intelligències, encara que no tinguin cap preparació financiera. ¿Haurem de creure que el Ministre de Finances forma part d'aquest últim agrupament de persones? Perquè si per les seves obres es coneix tothom, més es coneix un polític, i més un financer.

Repetim que no podem felicitar el Govern ni el senyor Carner amb motiu d'aquesta obra tan transcendental i que, com tantes d'altres, ha estat també equivocada, radicalment equivocada. Sabem que les Finances d'un Estat no es canvien en un any ni en dos. Però també sabem que cal, almenys, posar els fonaments del canvi, ço que no s'endevina enlloc en l'obra carneriana.

L'acció per al cinema catòlic

E. M. Kogon escriu en el *Schönere Zukunft* un interessant article sobre l'acció per al cinema catòlic. Darrerament la *Leofilm Gesellschaft* ha celebrat una conferència a Oberweid, prop de Sant Gall. No foren molts els participants a aquesta conferència; els temes tractats, en canvi, foren d'una especial importància, especialment els que feien referència a "l'estat actual del cinema catòlic en relació amb la producció internacional". La *Leofilm Gesellschaft* de l'any 1917 al 1923 va fundar una sèrie de filials a Suïssa, a Àustria, Txecoslovàquia i Alemanya del Nord. L'any 1923 es convertí en societat anònima. L'any 1927 es va poder celebrar a La Haia el primer Congrés internacional de cinema catòlic. I al cap de poc es fundava la central per al cinema catòlic a Colònia. Aquesta central preparava el terreny per a la federació de cinemes catòlics parroquials, que després es convertí en la *Lichtspielverband*, que dirigeix el rector Braner, de Colònia.

En el segon Congrés de cinema catòlic celebrat a Munic el 1929, es constatà que era una equivocació limitar l'acció dels catòlics en aquest camp a la censura o al cinema de centre catòlic; cal aspirar a la producció del cinema artístic perfecte que es representi en tots els teatres del món. El cinema de centre catòlic no pot combatre el cinema rus, ni el que ve de Hollywood; el cinema pietós inspira una general desconfiança; en canvi, cal fer triomfar el cinema de contingut ideològic catòlic.

L'acció del cinema en el camp catòlic ha guanyat la simpatia de molts que s'interessen per aquesta propaganda. Pel març d'enguany se celebrava a Colònia una Setmana de cinema catòlic. L'assemblea catòlica d'Essen es va ocupar també del problema del cinema catòlic. La societat holandesa Ediphon és una empresa de cinema catòlic. La filial alemanya d'aquesta societat treballa d'acord amb Terra-Film, les quals preparen cinc grans pel·lícules per a 1932-1933.

La Leo-Film ha augmentat el capital social a un milió de marcs i treballarà d'acord amb la societat Ediphon. Sembla que molt aviat es fundarà una filial Leo-Film francesa a París.

L'èxit del cinema catòlic ara depèn solament de trobar bons arguments, bons autors i bons artistes.

Butlletí d'ACCIÓ POPULAR

*L'Assemblea de Tarragona:
L'organització per estaments.*

Ha estat escollit el motiu central, entorn del qual es desenrotllaran totes les ponències i tots els actes de la propera Assemblea General d'ACCIÓ POPULAR a Tarragona: "L'Organització per estaments".

Hem vist recentment com les dues magnes reunions catòliques celebrades darrerament, la Setmana Social de Lille i el Katholikentag, d'Essen, giraren respectivament entorn de dos motius principals: "La crisi econòmica", i "El Crist en la gran ciutat", seguint, en la determinació d'un tema central, la tradició establerta per aquestes Assemblees.

La nostra reunió general a Tarragona, versarà, doncs, sobre "L'organització per estaments" tan vigorosament predicada pels darrers Sants Pares, i que és el fonament del nostre programa.

Federació d'Homes de Carrera "Torras i Bages"

S'estan imprimint els Estatuts d'aquesta Federació, els quals seran repartits a tots els seus socis.

Els iniciadors d'aquesta croada intel·lectual han rebut altíssims encoratjaments. Una selecció ben notable d'homes de carrera castellans, il·lustres pensadors i literats, assabentats de la constitució de la nostra Federació, s'han posat tot seguit en contacte amb ella i es proposen de col·laborar en l'Assemblea de Tarragona.

De diversos indrets de Catalunya, s'han rebut noves favorables en relació als Cursets de Difusió Cultural que anunciàvem en el número anterior. En els vinents Butlletins anirem donant els noms dels conferenciants que seran rellevants personalitats científiques i literàries.

Centre Moral del Poble Nou

En aquesta importantíssima entitat catòlica barcelonina se celebrarà ben aviat un Curset de Difusió Social, que forma part de la campanya empresa pel Secretariat Social d'ACCIÓ POPULAR per a donar a conèixer la seva obra i promoure i difondre arreu les institucions catòliques, per tal de preparar a la nostra terra un gran moviment social d'acord amb la lluminosa i redemptora doctrina de l'Església.

L'Acadèmia de Sant Just

Igualment, aquest notable fogar de belles activitats catòliques vol sumar-se al nostre moviment i

ha entrat en relació amb el nostre Secretariat Social per a organitzar una Mutualitat contra l'Atur forçós, la qual anirà precedida d'una sèrie de conferències d'orientació pràctica.

Dóna bo de veure com es va estenent cada dia l'obra mutual d'Acció Popular, que ha d'ésser el fonament de la seva organització sindical, quan els elements recrutats siguin suficientment nombrosos.

Felicitem els nostres bons amics de l'Acadèmia de Sant Just i els encoratgem a procedir en l'esperançadora tasca iniciada.

RIPOLLET

El passat diumenge, s'escaigué el XVIIIe aniversari de la Joventut Catòlica de Ripollet.

Amb aquest motiu, se celebraren solemnes cultes religiosos i a la tarda tingué lloc una notable vetllada. L'espaiós saló d'actes de l'entitat, estava curull de gom a gom. Presidí el Sr. Rector i els directius del Casal. Al final de la vetllada pronuncià un parlament el nostre Vice-Secretari Sr. J. Blanch i Boés sobre el tema "Què ha fet el Catolicisme per al poble i què seria un poble sense Religió."

El jove orador mostrà com l'Església, pel seu Fundador, la seva doctrina, la seva propagació i el seu apostolat, ha tingut sempre un caire eminentment popular i ha estat tothora al costat dels humils. Remarca la hipocresia dels esquerrans que es diuen *protectors dels humils* però que només cerquen a explotar-los per a les seves concupiscències.

L'exemple viu del què és un poble sense Religió ens el mostra Rússia. El Sr. Blanch descriu amb gran energia la tragèdia de què és víctima el poble rus.

Aplica tot l'explicat anteriorment a Catalunya i als moments transcendents que estem vivint. Amb paraula vibrant es refereix a la qüestió social i n'exposa les solucions concretes. Vindica valentament el dret dels pares i de l'Església en l'ensenyament dels infants i protesta contra l'ignomínia projecte que vol desconèixer aquest dret sacratíssim.

El Sr. Blanch en diversos passatges de la seva dissertació i en acabar-la, fou molt aplaudit.

CALELLA

Els nostres associats de Calella es proposen de fundar una Mutualitat contra l'Atur Forçós, seguint l'apostolat en aquest sentit emprès per l'ACCIÓ POPULAR i com a base d'actuacions futures.

Fa temps que tenen ja en estudi un Reglament redactat pel nostre Secretariat Social i anuncien una reunió per a procedir-ne a l'examen definitiu.

Ens plau que siguin cada vegada més els obrers catalans que es decideixin a seguir el camí de l'alliberació i del progrés social veritables, emancipant-

CAMISERIA - CORBATERIA - MITGERIA - GÈNERES DE PUNT

MAS i ROCA
CAMISERS

CASES ESPECIALITZADES PER A LA MIDA

24, Portaferrissa, 26 - Telèf. 17642 - BARCELONA - 16, Fontanella, 16 - Telèf. 12211

se de la tirania anarquista. ¡Amunt, amics d'ACCIÓ POPULAR! No defalliu, que són molts els obrers de Catalunya que us esguarden freturosos de seguir el vostre exemple.

La Delegació d'ACCIÓ POPULAR a Calella es proposa també de secundar la tasca dels nostres Cursets de Difusió Cultural, organitzant-ne alguns en la seva població.

TÀRREGA

El nostre portantveu *Acció Comarcal*, de Tàrraga, dedica també la seva atenció als esmentats Cursets, el programa dels quals publica i extracta la crida adreçada per ACCIÓ POPULAR als seus amics de tot Catalunya, per tal que curin d'organitzar-los en les respectives localitats.

No dubtem que a Tàrraga, ciutat d'actuacions culturals tan remarcables, podran ésser organitzats tots o alguns dels esmentats cursets.

En el mateix setmanari *Acció Comarcal* i sota l'epígraf de "Vida Obrera", llegim uns interessants comentaris de doctrina obrerista i sindical.

SOLSONA

Déu volent, tindrà lloc ben aviat a Solsona una conferència sobre el programa i activitats d'ACCIÓ POPULAR, de la qual oportunament donarem més detalls.

AGRAMUNT

Per a primers de novembre, es prepara a Agramunt un grandíol miting d'afirmació dels ideals d'ACCIÓ POPULAR, en el qual parlaran diversos oradors.

A jutjar per l'entusiasme dels preparatius no dubtem que l'èxit més franc coronarà les tasques dels organitzadors i el miting d'Agramunt serà una brillant continuació dels celebrats amb tanta resonància per ACCIÓ POPULAR a diversos indrets de Catalunya.

"LA COSTA BRAVA"

Hem rebut diversos números d'aquesta important revista que es publica a Sant Feliu de Guixols i amb la qual ens és plaent d'establir el canvi.

Remarquem un notabilíssim número extraordinari contenint originals de Bosch Gimpera, R. Rucabado, J. Civera i Sormani, J. M. Rovira Artigues, Octavi Saltor, Ferran Agulló, Albert Bonet, Pau Romeva, Josep M.ª Capdevila i molts d'altres.

CASA Amigó
RELLEUS GRAVATS PETRITXOL 10

BRAGUERS U. S. A.

Curen la TRENCADURA, fets a motllo exacte, rentables, intacables per la suor i garantitzats per a tota la vida.

GABINET A. CARULLA

Rambla de Canaletes, núm. 11, 1.er, 1.^a
(entrada per la "Sastreria Modelo")

MASSÉ

La millor Escola per a

IDIOMES

L'Escola més pràctica per a

COMERÇ

Rambla dels Estudis, 14
i Canuda, 2. - Tel. 18162

Comptabilitat
Taqui-mecanografia
Cultura general

JA SOU SUBSCRIPTORS

DE

Catalunya Social?

CONSELL DE BON GERMÀ

Germà: no juguis a la Loteria; la millor rifa és l'estalvi. Però si un dia tens aquesta feblesa prova-ho a l'Estanc i Loteria del carrer de "Fernando", núm. 32 (ara Fivaller) i qui sap... Trobaràs també tabacs, segells, timbres de totes classes i preus — No et descuidis del bitllet de la Creu Roja i sobretot del de Nadal.

BIBLIOTECA D'EXERCICIS

Volum IV

Explanació dels Exercicis Espirituals de Sant Ignasi de Loyola

Primera setmana

pel

P. Ignasi Casanovas S. I.

Amb aquest volum comença l'explanació dels Exercicis de Sant Ignasi i conté: *Principis i Fonament, els tres pecats, pecats propis i l'infern.*

No pot mancar a cap llibreria dels qui han practicat els sants exercicis. Necessari a tots aquells que per llur ocupació no els han pogut practicar

420 pàgines - Dos gravats

Rústega: 3 ptes. — Enquadernat: 4'50 ptes.

Per encàrrecs de

Impremta i Encuadernacions

dirigiu-vos a l'administració del
FOMENT DE PIETAT
editorial BALMES, S. A.
amb seguretat de trobar-hi
economia i bon treball.

FOMENT DE PIETAT

Calendaris-Bloc 1933

**Calendari del Sagrat
Cor de Jesús**

Calendari Bloc-Català

Acudits - Bon humor - Història
Litúrgia - Aforisme diari

0,50 Ptes.

EDITORIAL BALMES

HISTÒRIA SUMÀRIA DE LA LITERATURA CATALANA

per MANUEL GARCIA SILVESTRE

Pròleg i Bibliografia per
MANUEL DE MONTOLIU

És un llibre que interessa a tothom.
No ha de mancar a cap llar catalana
en la qual sigui honorada la nostra llengua.
És de gran cultura; a l'abast de totes
les intel·ligències i de totes les fortunes.

Un volum de 440 planes, 5 ptes. en
rústega, 6 ptes. en cartronet i 7 ptes. en tela.

Demaneu-lo a totes les llibreries

PLAÇA DEL PI, 3 (davant de l'església)

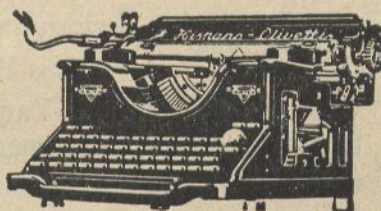
COL·LEGIALS

El més extens assortit
en **Impermeables,**
Capes, Trinxeres,
Abrics cautxutats estampats

CASA ROSICH

CASA FUNDADA L'ANY 1850

Ronda de Sant Pere, 7 :: Tapineria, 33
Avinguda Porta de l'Angel, 25

Hispiano Olivetti M. 40

La màquina de qualitat SUPREMA a un preu RAONABLE
FABRICADA A BARCELONA

Guanyadora del Campionat de Mecanografia de Barcelona

Via Laietana, 37 - Tel. 14734 - BARCELONA

FERROS I METALLS EN TUBS, PLANXES
I BARRES, EINES I ACCESSORIS PER A
MAQUINÀRIA, VIDRES I CRISTALLS

JOAN MAGRI

Sucursal a SABADELL:

Rambla, 65 :: Tel. 1938

Méndez Núñez, 14
Telèfon 17257

BARCELONA

PUBLICITAS

De venda en totes les bones
Farmàcies, a Ptes. 5'00 el flasc

Xarop PUIG

Quan la pluja flagella les finestres i la caiguda de les fulles ens confirma que l'hivern es troba ja entremig nostre, no debem permetre-li qu'ens enterri dins una poltrona com vells xacrosos. Existeix el XAROP PUIG, excel·lent preventiu per a BRONQUITIS, REFREDATS, TOS i totes les afeccions de les vies respiratòries, que son les més castigades durant l'estació d'hivern.

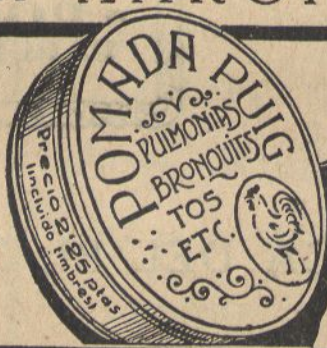
NO VACILI I COMPRI XAROP PUIG

Convè també tenir en compte que la

POMADA PUIG

completa l'acció del XAROP, perquè la seva fórmula conté els productes volàtils de més eficàcia per tractament extern.

Es ven per tot arreu

Acadèmia

Fundada en 1879

Avinguda Portal de l'Angel, 38

Telèfons 18953-75303 -- Apartat 782

Comerç : Idiomes : Taquí-Mecanografia

Peritatge, Professorat mercantil i Batxillerat

L'Acadèmia Cots col·loca oportunament els seus alumnes dignes i capacitats.

COTS

Artistes Industrials

Per a mantenir el seu crèdit artístic han d'adquirir les novetats a la
LLIBRERIA C. MARTÍNEZ PÉREZ, Banys Nous, 5-BARCELONA
especialitzada en Art. — — — Demanint-se catàlegs i condicions

ATENES A. G. — Provença, 157; Barcelona

FRANQUEO
CONCERTADO

CATALUNYA SOCIAL
Durán i Bas, 11
BARCELONA